No 1901

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze Courant verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5,00; voor de buitensteden *f* 6,00; franko door het geheele Rijk. Gelden, enz. FRANKO te adresseren aan het Bureau der COURANT.

DINGSDAG, 26 JULIJ.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 25 Julij.

De wet van *Germinal*, in dit rijk verbindend!

Wanneer men zoo iets beweerde in 't land der *Irokezen*, waar Nederlands geschiedenis en naam onbekend zijn, — of er eene voordragt van maakte in 't Momusgezelschap der Maasoevers, — of ook wel 't opvoerde als eene aardigheid op het *Théatre-Burlesque* van eene voorstad: wij konden 't begrijpen.

Doch, om dit te beweeren in goeden ernst, in eene memorie van wets-toelichting, in een voorstel van wet den Staten-Generaal aangeboden, in eene nota, gerigt aan wat men eene vreemde of buitenlandsche mogendheid noemt, bij monde van eenen prezident-minister *à double portefeuille*, uit naam van zijn kabinet: — daartoe is niets minder noodig dan 't stalen voorhoofd des heeren van Hall

Illi robur et æs triplex
Circa frontem .....!

De wet van Germinal verbindend!

Verbindend, — alleen voor de Katholieken!

Verbindend, — *niet* voor de Protestanten, *niet* voor de Lutherschen, *niet* voor de Joden, — wier kerkgenootschappen daarbij volkomen georganizeerd zijn, onafhankelijk van elken anderen grondslag. Neen!

Verbindend, uitsluitend voor de Katholieken, — ten wier aanzien hare werking noodwendig ondergeschikt is aan de in- en uitvoering van een konkordaat, in dezelfde wet vervat, doch dat als niet-exekutoir, niet-geëxekuteerd noch exekutabel, door den heer van Hall aangemerkt wordt!

»Waarlijk, zou in zijn tijd Constantijn Huyghens hebben uitgeroepen: waarlijk, dat is met de goden ende met de luyden gegekt!"

De wet van Germinal verbindend! Tegen de keizerlijke dekreeten aan, welke het *statu quo* handhaven en hare werking onmogelijk maken; — tegen het latere konkordaat van Fontainebleau in, — tegen dat van 1827, — tegen de besluiten en verordeningen op dit stuk van twee geslachten van Koningen, — tegen de rezolutien van alle vorige regeringen, en van alle staatsdienaren die, tot aan de laatste optreding des heeren van Hall, ooit aan 't bewind zijn geweest, — tegen 't ongebruik eener halve eeuw, — ja, tegen eene daarmede lijnregt strijdige orde van zaken van vóór en na Nederlands onafhankelijkheid, en hare schending van elken dag! ....

Mijnheer van Hall, zooveel onbeschaamdheid doet de te blozen niet gewone *Fakkel* schaamrood worden. Waarom anders duwt zij u in haar Nommers van 15 Julij jl. ruw en bits deze merkuriale toe?

»Waartoe dat beroep op de wet van Germinal, wier verbindende kracht voor de eigenlijk gezegde Hollandsche departementen met regt schijnt te kunnen worden betwist? Die, zoo min vóór als NA Nederlands herstelling, hier nooit is gehandhaald, en die dus door geene nieuwe wet behoeft te worden vervangen? *Omne nimium nocet*. Niet *al te!*"

»Niet *al te!*" 't is de *Fakkel*, Mijnheer van Hall, welke *gemoedelijk* zich genooddrongen voelt u dit toe te roepen!

Dan toegegeven: *ze zij*, *ze is* verbindend, uwe Germinalswet. Welaan dan, Nederlands minister en dubbel minister, handen aan 't werk! Want het hangt van uwe willekeur niet af eene verbindende wet op ieder uur van den dag straffeloos te laten overtreden. Gij zijt *ambtshalve* verpligt haar uit te voeren. Zoo niet, wee! De Tweede Kamer en de Hooge Raad zijn daar!

Welaan! En zonder talmen, strafregt gehouden over alle katholieke dienstdoende geestelijken; want allen hebben van hunne kansels de Breve van 4 Maart zonder voorafgaande goedkeuring der regering afgekondigd.

En zeg niet: de Grondwet stelt van 't *placet* vrij. De Grondwet stelt ook onze kerkregeling van uwe inmenging vrij; en toch? Uw wetsvoorstel?

Doch voorwaarts! Er is meer te doen. Een reglement, spoedig een reglement op de kerkelijke liefdegaven, want zie, de regering heeft meer dan veertig jaren verzuimd die te bepalen.

Eene sektie, gezwind! eene sektie aan den raad van state toegevoegd, om kennis te nemen van de *appels comme d'abus*. Die materie vooral is deerlijk en *souffrance*.

Rep u! In stede van »*Burger Bisschop!*" hooren we de kerkvoogden »*Monseigneur*" begroeten. En denkt er aan: eene duchtige straf op dit stuk: zoo wat cellulaire gevangenis; want in haar haast heeft de Germinalswet, zoo op dit als op schier alle andere punten, de sanktie vergeten.

Al verder! Niet één der dienstdoende Pastoors is geagreëerd, niet één is beëedigd. Daag ze ras op het *Buitenhof*, en doe de plegtigheid *en gros*, zoo als Daendels den doop bediende. Wachten, tot dat uwe liefdewet zal aangenomen wezen, duldt de Germinals-wet niet, en deze is verbindend. Daarbij ziet uw ontwerp blijkbaar maar op Bisschoppen.

Maar hola! om 't werk te bekorten, daag tevens al de leeraren en hoogleeraren der seminarien, ten einde de Gallikaansche Deklaratie van 1682 te onderschrijven. Anders moet ge tweemaal buiten komen! Onderzoek ook bij die gelegenheid of allen wel den vereischten ouderdom, den *wettelijken* eigendomstitel hebben, en of bij hunne wijding in niets overtreden zijn de *Canons*, in Frankrijk ontvangen; en let mede eens vlugtig of ze wel puntig *à la Française* zijn gekleed.

Pardon! Er is nog meer, en de uitgebreidheid en het ongebruik uwer Germinals-wet kunnen 't zoo ligt doen vergeten. Ondervraag hen scherp of iemand hunner *exempt* is, of zich verstout een anderen dan "*den eenigen Fransch-Keizerlijken Katechismus* te bezigen; en zoo onverhoopt ja, stel er dan onmiddellijk order op.

Verzuim vooral niet u te vergewissen van hunne ervarenheid in de *Fransch-republikeinsche* almanakken", en of ze met opzigt tot de *advent-* en *vaste*-preken zich wel in alles behoorlijk met hunne kerkelijke oversten in regelmaat gesteld hebben.

Kortom, neem de wet van Germinal in handen; doorloop ze titel 1 van art. 1 tot 77, — wel te verstaan het konkordaat daargelaten, want diens opheffing dankt ge immers uwen voorgangeren uit de volheid des gemoeds? — sta stil bij elke afwijking, en wees er verzekerd van ze zijn legio; neem Uwe maatregelen, eisch van de wetgeving straf waar geene sanktie is, en billijk de verwachting die men van u koestert: dat een staatsman van uw gehalte, niet eene vergeten wet opdelft, blootelijk om zijn ontwerp aannemelijk te maken, maar dat hij tevens den moed, het talent (want ook dit hoort er toe), de kracht en de magt heeft aan den stofferigen vond leven en werking te geven.

Zóó ge tegen alle verwachting aan aarzelt, weet dan dat de uitvoering uwer *toezigtwet*, indien ze wet worden mogt, u geen minder *embarras* dan die der Germinalswet scheppen zal; — 't is nu nog tijd!

Ook de *Nederlander* heeft bezwaren tegen de nota's door den heer van Hall aan het hof van Rome gerigt. Bij hetgeen hem »genoegen heeft gedaan", mag hij »niet ontveinzen" dat hij »gaarne sommige zinsneden zou hebben gemist." Wel, wel! En welke zinsneden! Die waar de heer van Hall tracht op den rug van het vorig ministerie te schuiven, wat hij weet dat het vorig ministerie *niet* gewild heeft? ô Neen, daarvan is nog geen spraak in den *Nederlander*. Dat zal welligt later komen, als de publieke opinie zich daaromtrent luide zal hebben geuit. — Betreurt hij dan dat gedeelte der nota, waar den Kardinaal Antonelli beduid wordt, dat een Nederlandsch woord geen kracht heeft, als dat wel plegtig is gegeven, maar niet in den vorm van een geratificeerd verdrag? Neen, ook daarover heeft de *Nederlander* geen haast gehad zijn beklag te maken. Het zal eerst later misschien blijken, dat de *Nederlander* de leer van onzen minister van Buitenl. Zaken en voor de zaken van R. K. Eeredienst niet is toegedaan, dat men *Papen* geen woord behoeft te houden, als dat woord niet voorkomt in een geratificeerd verdrag. — Neen daarover heeft de *Nederlander* tot dusverre geen bezorgdheid gevoeld. — En toch meent dit eerzame blad, dat door den heer van Hall »beledigende uitdrukkingen" en zelfs »ongeoorloofde" zijn gebezigd voor de eer van de »protestantsche bevolking." Wat dan toch heeft de ongelukkige heer van Hall kunnen zeggen, dat nog erger is dan ontrouw aan gegeven woord? O iets zeer gruwelijks? De heer van Hall heeft bestaan te gewagen van »de onwaarschijnlijkheid eener hernieuwing van gewelddadigheden van vroegere eeuw," en van den »tegenzin van den Paus, om zich in de wereldlijke aangelegenheden van eenig volk te mengen." 't Is waar, eene hernieuwing van de gewelddadigheden van vroeger eeuw is zoo weinig onwaarschijnlijk, dat men hier te lande reeds druk bezig is, om die hernieuwing voor te bereiden; het jongste straatrumoer en het gedrocht dat het voortbragt, de monsterwet, hebben immers geen ander doel. Het is de toepassing in ons land van hetgeen de Protestanten in Engeland beproefd hebben, maar niet ten uitvoer hebben kunnen brengen. Des te beter evenwel zijn daarin geslaagd de Zwitsers, die deze hernieuwing van gewelddadigheden zoo onverzettelijk doordrijven, dat ook hier de lust is ontstaan om dat systeem van verdrukking door geweld, van volksoploopen, in te voeren. De heer van Hall heeft zich derhalve te dien opzigte zeer onjuist uitgedrukt, en wij vereenigen ons met het bezwaar van den *Nederlander*. Doch omtrent de »onwaarschijnlijkheid" van 's Pausen tegenzin, om zich in de wereldlijke aangelegenheden van eenig volk te mengen, wachten wij ophelderingen. Ons is daarvan geen blijk bekend. Hier gelooven wij dat de heer van Hall gelijk heeft. Maar omgekeerd toont de heer van Hall niet weinig zucht, om zich in kerkelijke aangelegenheden te mengen, hetgeen hem door den *Nederlander* niet kwalijk schijnt te zullen worden genomen, als dat zich bepaalt bij de kerkelijke aangelegenheden der Katholieken. — Maar daar is nog eene veel ergere, veel beleedigender, ongeoorloofder uitdrukking door den heer van Hall gebezigd. Hij heeft den euvelmoed gehad te spreken in zijne nota's van »den Heiligen Stoel," van »Zijne Heiligheid" en van den »heiligen Vader." Inderdaad, dat is ondragelijk. De heer van Hall, hoe kan hij het in zijn hoofd krijgen een titulatuur te bezigen, die de gansche wereld heeft aangenomen en erkend? Hoe weet de heer van Hall niet dat de Protestanten van de kleur des *Nederlanders* een uitverkoren volk zijn, vreemd aan Europa en de gebruiken van Europa, en de daar gevestigde titels en benamingen? Hoe kan het hem onbewust zijn, dat die Protestanten van den *Nederlander* eene soort van Chineezen zijn, die een volkenregt op hun eigen hand hebben? Hij, de heer van Hall, die weet, dat een plegtig gegeven woord van 't *Nederlandsche China* niet geldt, als de *mandarijnen* van dat *Nederlandsche China* het gegeven woord niet hebben opgeschreven in het hoog en onschendbaar blad van een geratificeerd traktaat, hij verstout zich benamingen te bezigen, als daar zijn: Heilige Vader, Heilige Stoel, enz.?!! In der daad, de verontwaardiging van den *Nederlander* is billijk. En wij verwachten eerlang, dat hij den beloofden steun aan het ministerie om zulke misdaad zal terugnemen. De heer van Hall zal dan slechts loon naar werken bekomen.

Om des vredes wille, ten einde in het vervolg zulke onverdragelijke en gevaarlijke misstappen te voorkomen, stellen wij voor, dat in het vervolg geen nota zonder prealable goedkeuring der *groene mandarijnen* zal worden afgezonden.

„Dikmaals hebben zij ons bestreden.")

»ZultGij vreezen, Broeders! als het uur der verdrukking aanbreekt?

»Het bittere van den kelk hebben onze Vaders gedronken, zouden wij den droessem niet willen proeven?

»Vreemdelingen waren zij in hun erfdeel, verdragen wij het iloten te zijn!

»Zonen der getrouwen! uwe vaders hebben den grond dien gij betreedt bevochtigd, doorweekt met hun bloed!

»Kinderen der geloovigen! Uwe ouders hebben geknield in de schamele stulpen en onderaardsche holen voor hunnen God, die onze God is! En in die dagen van vervolging hebben zij gebeden!

(*) Ingezonden.

»Zij werden gehaat met een onregtvaardigen haat en zij hebben bemind!

»Welaan, laat ons als zij dien heiligen strijd aanvaarden en voleinden.

»Met de wapenen des Geestes omgord, zullen wij op dweepzucht en dwingelandij zegevieren, want onze hulp is van Boven!

»Ziet opwaarts naar den Berg, waarvan onze hulp komen zal.

»De Heer is God en wie is Hem gelijk?

»De hoogmoedige moge worden verheven als de ceder van Libanon; ach, gaat slechts voorbij en hij is niet meer!

»Wolken mogen zich zamenpakken.

»Winden en orkanen ons ontstellen.

»Woedende golven ons doen uitroepen: Heere, behoed ons, wij vergaan!

»Vreezen zullen wij niet! Onze God leeft. Hem loven bliksems en wolken! Winden en orkanen verkondigen zijne grootheid! Golven en baren getuigen aan het aardrijk, dat onze God is de God der Heerkrachten!

»Hij is met ons en wie zal tegen ons zijn!

»Dikmaals hebben zij ons bestreden, maar geen magt over ons gekregen!

> Celui qui met un frein à la fureur des flots,
> Sait aussi des méchants arrêter les complots.
> Soumis avec respect à sa volonté sainte
> Je crains Dieu . . . . . et n'ai point d'autre crainte.
>
> *Racine.*"

Men leest in het *Journal de Bruxelles*;

»De verachtelijke middelen, waarvan het Hollandsche gouvernement en de bladen die er aan zijn onderworpen, zich bedient om zijn tegenpartij te bestrijden, brengen bij wat nog eerlijk denkt in den lande een diepen afkeer te weeg. Met behulp van een allerellendigst voorwendsel, zoekt men thans het geloof ingang te doen vinden, dat het voorgaande ministerie de katholieke aangelegenheden bestuurde zonder den Koning er in te raadplegen. Het Amsterdamsche dagblad de *Tijd* ontmaskert de kunstgreep, die men gebezigd heeft om tot zulke oneerlijke konkluzien te komen. Bij zijn uitmuntend betoog hebben wij slechts een woord te voegen, namelijk dit: *dat men meent te weten dat de Koning van Nederland niet tevreden is met het wetsontwerp, voorgedragen door het tegenwoordig ministerie tegen de vrijheid der kerkgenootschappen*; en zulks verwondert ons niets; de Koning beschouwt de zaken uit de hoogte, en de partijgeest heeft op zijn verheven gemoed geen invloed, en daarom is het hem dra mogelijk geweest om in te zien, dat de nieuwe wet op gewelddadige wijze ingrijpt in de regten van al zijne onderdanen, en niets anders kan uitwerken dan dat ze aller sympathie van hem vervreemdt."

»Met belangstelling ziet men het verslag van de kommissie van rapporteurs over de wet, regelende het toezigt van de kerkgenootschappen, te gemoet. Ofschoon het stelsel van zelfstandige rapporteurs door de Kamer verlaten is, hangt het echter van de rapporteurs af, of zulke gevoelens en meeningen, die door slechts enkele leden ter berde zijn gebragt, aldan niet in het verslag zullen worden opgenomen. Wij verheugen ons daarom, dat in deze kommissie van rapporteurs mannen door de Kamer gekozen zijn, als de heeren Sloet tot Oldhuis en Westerhoff, wier verdraagzame zin en onpartijdigheid algemeen bekend zijn, en ofschoon zij door iemand als Groen, die in toenemende verwarring van Kerk en Staat een toenemend voordeel voor zijne sekte te gemoet ziet, en door de heeren Wintgens en de Brauw, die beiden nog carrière moeten maken, en eenen ultra-monarchalen-hyper-protestantschen tint laten doorschemeren, op vele punten, zullen ondersteund worden, zoo is hunne tegenwoordigheid in die kommissie toch op zich zelve eene waarborg, dat het verslag niet in dien geest van onverdraagzaamheid opgesteld worde, dat het Nederlandsche volk, als de gekunstelde Bisschopskoorts zal hebben uitgewoed, en de Protestanten tot nadenken zullen komen, zich daarover zou moeten schamen. Naar wij wel onderrigt zijn, moet de uitslag der beraadslagingen in de afdeelingen in dien geest uitgevallen zijn, dat wel is waar een groot gedeelte van de leden, en voornamelijk van hen, die door den invloed der predikanten gekozen zijn, in het algemeen *eene* wet verlangen, maar dat *de voorgedragen wet door de groote meerderheid in al hare bepalingen als ten eenenmale onaannemelijk wordt afgekeurd.* (*Grondwet.*)

Wij zijn het niet alleen, die de nota van 27 Junij onteerend vinden voor het vaderland. Ook de *Grondwet* bewijst zulks in een met billijke verontwaardiging geschreven artikel. Na te hebben aangetoond, dat de heer van Hall de bezwaren omtrent den *vorm* heeft opgegeven, gaat de *Grondwet* aldus voort:

»Is de zaak nu niet afgeloopen?

»Neen! zegt de heer van Hall: »*Le soussigné se trouve chargé d'exposer avec* CLARTÉ ET PRÉCISION (!!) *les principes, qu'après mûre délibération le Gouvernement des Pays-Bas a reconnus vrais, et la ligne de conduite qu'il s'est tracée en conséquence.*" Deze verklaring achten wij eene onbeschaamdheid. Hoe? De Staten-Generaal nemen eene motie aan, voorgesteld door hem, die een dag later zich niet ontzag onder deze omstandigheden minister te worden, met de uitdrukkelijke bedoeling, dat de Staten-Generaal *niet den minsten twijfel voeden* omtrent *het regt* op eene organisatie van de R. Katholieken; met de uitdrukkelijke bedoeling, dat alleen over den *vorm* wordt geklaagd; en de heer van Hall durft DEN VORM *op zij zetten*, en de beginselen blootleggen, waarnaar hij de ZAAK *wil regelen voor de toekomst*?

»Wie geeft den heer van Hall het regt op die wijs te handelen:

tegen den inhoud der adressen, die allen aflegden de verklaring, dat zij de R. C. het regt op eene organisatie niet *wilden* of *konden* betwisten;

tegen de onmiskenbare bedoeling van den voorsteller der bekende motie;

tegen de onmiskenbare bedoeling van de volksvertegenwoordiging;

ja *tegen* de duidelijke bedoeling des *Konings*?

»Want heeft ook de *Koning* niet gezegd (*Staats-Ct.* van 27 April jl.): »*dat er* GEEN VERSCHIL *bestaat daarover, dat volgens de beginselen der Grondwet, de R. C. kerk hier te lande* DE VRIJHEID HEEFT HAREN INWENDIGEN TOESTAND NAAR VERKIEZING TE REGELEN, *behoudens het toezigt der Regering tot behoud van orde en rust, en tot handhaving der wetten?*"

»Indien wij een antwoord op de laatste nota van den heer van Hall moesten geven, wij zouden ons bepalen te zeggen: »De quæstie van den vorm hebt gij laten »varen; de *zaak* te regelen gaat buiten uwe bevoegd»heid: de Natie, de vertegenwoordiging, de Koning, »de Grondwet bewijzen dat. Alleen het *repressieve waken* »is u toegestaan, meer niet."

»Krenkend voor de eer des lands is daarenboven de verklaring van den heer van Hall: »*Il est possible que le ministère Nederlandais qui a précédé le Cabinet actuel, n'a pas exposé assez clairement ces principes, et qu'en conséquence le Gouvernement de S. S. n'a pas été à même de comprendre au juste la position faite aux communautés religieuses par la loi Neerlandaise.*" Wij vragen, in gemoede, ten aanhoore van de diplomatie van Europa, of in hare archieven nog een zulk voorbeeld is te vinden van de krenking der eer van een afgetreden gouvernement: dat drie jaren 's Konings vertrouwen genoot en op welks regeringsdaden zoo vele malen het buitenland met bewondering heeft gewezen!

»Maar deze verklaring is ook nog *onwaarheid*, die alleen kan zijn gedicteerd geworden door afgunst en verlegenheid, om zich te redden. Reeds op 24 Maart 1852 heeft de minister v. Sonsbeeck de beginselen »*assez clairement*" ontvouwd, die de heer van Hall op 27 April 1853 heeft doen verklaren, *dat de beginselen zijn des Konings*. Dat is zoo waar, dat de heer van Hall, om bloot te leggen »*avec clarté et précision les principes*," waarnaar de Regering zal handelen, zich bedient van en zich beroept op de woorden ... van den heer v. Sonsbeeck! »*Toutefois il est juste de faire observer, que dans la note du 24 Mars 1852, émanée de ce Ministère .... il se trouve d'autres passages qui n'ont pas été produits par S. Em. le cardinal Antonelli. Il y est fait* RÉSERVE EXPRESSE *de la surveillance du Gouvernement pour le maintien de l'ordre et de la tranquillité publique et de l'obéissance aux lois.*" *Et un peu plus loin il est dit:* »*que le Roi, désireux que tous ses sujets aient la jouissance pleine et entière des droits et libertés garanties par la Loi fondamentale, est porté à accorder à ses sujets Catholiques tout ce qu'ils pourraient réclamer de ce chef.*"

»Dezelfde woorden heeft de Koning op 27 April 1853 in de *Staats-Courant* als de zijne doen drukken!

»Dezelfde woorden worden door den heer van Hall ingeroepen als bewijs, dat het standpunt der regering het ware standpunt is!

»Zoo moet de heer van Hall zich zelf executeeren, en aan de Natie en aan geheel Europa verkondigen, dat het vorig Gouvernement *het ware standpunt* heeft aangewezen, en dat, als hij zich redden wil, de Heer van Hall zich moet vasthouden *aan de beginselen van den Heer* van Sonsbeeck!

»Maar .... de heer van Hall ontneemt aan de handelingen van het vorige Gouvernement alle kracht. »*Elles restent des simples notes servant* UNIQUEMENT *à faire connaître l'opinion du Ministère, dont elles sont émanées.*" De Nederlandsche Maagd bedekke haar aangezigt met rouwfloers over den doodsteek, die hier door den heer van Hall aan hare *eerlijkheid* en *goede trouw* wordt toegebragt!

»Neen! Die nota's waren niet *eenig en alleen de uitdrukking van het gevoelen van het ministerie*. De nota van 24 Maart 1852 zegt duidelijk, *dat* DE KONING heeft »AUTORISÉ *à déclarer*" dat, onder de gestelde voorwaarden: »*rien ne s'oppose à ce que l'organisation de l'Eglise Catholique de ce Royaume ait lieu librement.*" Wij herhalen onze vraag: Heeft de Koning al of niet den heer van Sonsbeeck gemagtigd, deze verklaring af te leggen? Zoo *neen:* roep dien heer dan ter verantwoording. Zoo *ja:* scherm dan niet langer met woorden, maar bewijs door daden, dat Nederland aan *gesloten overeenkomsten* gestand doet!

»Neen! die nota's waren geene *eenvoudige nota's*. Zij hebben wel *degelijk* de kracht en de *waarde* »*d'une convention ratifiée*," althans voor een man van eer. Men oordeele. Het Nederlandsche gouvernement, *gemagtigd door den Koning*, verklaarde dat de R. K. Kerk, behoudens de reserves hier boven door van Hall zelf ingeroepen, zich vrijelijk kon regelen, onder de voorwaarde, dat »*le gouvernement des Pays-Bas sera réciproquement libéré des engagements qui pourraient être déduits à la charge des conventions de 1827 et 1841.*"

»Het hof van Rome *stond die voorwaarde toe*. De konkordaten van 1827 en 1841 *werden vervallen verklaard*, en nu heeft Nederland het regt niet meer om te zeggen: »Die nota's waren slechts de uitdrukking van het gevoelen van een vorig ministerie. De konkordaten zijn vervallen, *daaraan blijf ik vasthouden; maar de vrije regeling, daarvan kan niets komen!*"

»Wat zoudt gij wel zeggen van den man, die u aankondigde dat hij zijne schuld wilde betalen; maar, eens in het bezit van de quitantie, zou zwarigheid maken het geld te geven?

»Mijnheer van Hall, gelief dan ten minste de quitantie terug te geven!"

Wij zeiden in ons vorig N°. dat het artikel van het *Journal des Débats* in 't breede door den *Univers* besproken is. Het artikel van het laatste blad luidt als volgt:

»Het *Journal des Débats* komt nog eens terug op het herstel der katholieke hierarchie in Holland, en gaat voort en kan niet nalaten deze quæstie op dezelfde wijze als vroeger in een geheel valsch licht te plaatsen, door de waarheid ter zijde te stellen. De nota van Z. Em. den Kardinaal Antonelli, die wij reeds medegedeeld hebben, was evenwel van dien aard, dat ze alle twijfelingen en verkeerde opvattingen wegnam. De Nederlandsche regering heeft er niets van belang tegen ingebragt. De H. Stoel heeft niet alleen gebruik gemaakt van de regten, die door de Grondwet van Nederland plegtig gewaarborgd zijn; maar zij heeft nog bovendien alle voorzorgen genomen, door de voorzigtigheid aan de hand gegeven, ten einde de protestantsche bevolking niet te kwetsen. Met dat inzigt heeft hij den Bisschoppen volmagt gegeven, om voorloopig hun verblijf ergens elders te vestigen dan in de hoofdplaats van hun bisdom, wanneer zij zulks noodig oordeelden. In een verwonderlijke ontleding van het wetsontwerp van Hall, tegen de vrijheid der eerediensten, beschouwt het *Journal des Débats* deze feiten op de vreemdsoortigste wijze.

»De ontwerpers der wet — dus leest men — zijn van meening geweest dat de vestiging en verandering van bisschoppelijke zetels en verblijfplaatsen geen uitsluitend godsdienstige daden zijn, en het schijnt dat het Hof van Rome er ook zoo over denkt; want wij vernemen, dat bij een nog kortelings genomen besluit, de Paus aan de Bisschoppen, die de zetels der Katholieke Kerk in Nederland moeten bekleeden, heeft bevolen de in bezitneming er van tot nadere orde te verdagen.

»Waar heeft het *Journal des Débats* die voorgewende beslissing des Pausen van daan gehaald? De Nederlandsche Bisschoppen hebben reeds lang bezit genomen van hunne zetels; de katholieke hierarchie is een afgedane en onherroepelijke zaak. Mgr. Zwijsen, Aartsbisschop van Utrecht, heeft bij herderlijken brief van Mei ll. van zijn zetel bezit genomen. De herderlijke brieven der overige Bisschoppen zijn in de katholieke kerken der vijf Bisdommen op den Zondag der H. Drievuldigheid, 22 Mei, voorgelezen. Er kan dus geen sprake wezen van het uitstellen der in bezitneming van de zetels, als zijnde dit reeds geschied voor twee maanden. Het is eene vervalsching der nota van Z. Em. den Kardinaal Antonelli, hem een denkbeeld toe te schrijven, geheel in strijd met zijn tekst. Maar het *Journal des Débats* had een gelegenheid noodig, om aan het Pausdom een ironische lofspraak te rigten.

»Wij juichen van ganscher harte — zoo schrijft men — dit besluit van het Hof van Rome toe, want wij herkennen er in de teekenen van dien geest van gematigdheid en vrede, welke aan zijn gezag noch aan zijn grootheid schade deed."

»'t Is gelukkig dat het bespottelijke hier het trouwelooze te boven gaat. Evenwel volgt er uit, dat voor het *Journal des Débats* de Katholieke Kerk buiten het algemeene regt staat. Al die voorstanders van het valsche liberalismus, komen altijd in een punt te regt, de onderdrukking der Katholieke Kerk. De revolutionaire taktiek verandert nooit. Het is onder de leus *gelijkheid van regten*, dat het *Journal des Débats* en de heer van Hall aan de Katholieke Kerk het regt weigeren, om zich te organizeeren; het is onder de leus van *gelijke bescherming voor alle godsdienstige gezindheden*, dat het de regering uitnoodigt in het bestuur der katholieke eeredienst te grijpen. Het ontwerp van Hall keert de Hollandsche Grondwet het onderste boven; het *Journal*

des *Débats* ziet daar volstrekt niets in. Onder de handen van valsche liberalen is er niets gemakkelijker dan toezigt te houden op de kerkgenootschappen; want het strekt zich niet verder uit dan tot de katholieke godsdienst. Regtstreeks durft men haar niet aantasten, maar behendig bedekt men den aanval onder een algemeene benaming. Eerlijke lieden, wat meening zij ook zijn toegedaan, moesten zulk een uitstalling van voorzorgen met wantrouwen aanzien. Het komt ons voor dat eigentlijk zij, die tot geen belijdenis behooren, bewaakt moesten worden, veel eer dan zij die eenige belijdenis, welke dan ook, zijn toegedaan. Wij hebben nog niet gezien dat er veel regeringen omver zijn geworpen door godsdienstige menschen, maar een menigte vrijdenkers treft men aan bij alle oproeren en zamenzweeringen; het is zwaar, dat de onhandigheid van sommige gouvernementen dikwijls zamenspant met hun eigen vijanden. Wij kunnen nagaan dat het *Journal des Débats* maar flaauwtjes deze opvatting zal toestemmen. Laat ons een wakend oog houden op de godsdienst, zegt het, ze is zoo gevaarlijk voor de maatschappelijke orde! Even na de revolutie van Februarij was men zeer beleefd; men was toen bang.

Het is niet waarschijnlijk, dat het ontwerp-van Hall, hoe ook door het *Journal des Débats* toegejuicht, er zoo gemakkelijk zal doorgaan. De Katholieken beginnen zich schrap te zetten om hunne bij de Grondwet gewaarborgde regten te verdedigen; zij maken een aanzienlijk deel uit der Nederlandsche bevolking; de vervolging waarmede men hen dreigt, kan wel eens verder gaan dan men 't zich voorstelt. Bij de laatste verkiezingen hebben de Katholieken en de partij-Thorbecke te zamen van de 61,000 stemmen er 26,839 bekomen. Dat cijfer is nog al beteekenend en bewijst duidelijk dat de algemeene opinie in Nederland het gouvernement in deze omstandigheid niet zeer gunstig is. Laat ons hopen dat de Koning zoo wijs zal wezen van door zijn tusschenkomst de partijen in toom te houden en zoo het konflikt te voorkomen, dat Nederland boven het hoofd hangt.

Het *Journal des Débats* maakt zich illuzien nopens de strijdkrachten, waarover de aanstookers der protestantsche agitatie hebben te beschikken. Ook bedriegt het zich omtrent de houding en de inzigten van den heer Thorbecke. Het kondigt de oppozitie van den heer Thorbecke en zijne vrienden aan, dat is zeer natuurlijk; maar het berigt ook dat zij zich gereed maken om het ministerieel ontwerp aan te vallen, als zijnde in een veel te liberalen geest en al te gunstig voor de onafhankelijkheid der kerkgenootschappen. Maar de heer Bertin vergeet dat het ministerie Thorbecke gevallen is, doordien het de katholieke aangelegenheden niet heeft willen bemoeijelijken, en omdat hij het beginsel van de onafhankelijkheid der kerkgenootschappen op den voorgrond zette. Wij hebben de diskussien gelezen, gevoerd in de Kamers, en de heer Bertin heeft ze zoo goed gelezen als wij; waarom zet hij dan de stelligste verklaringen van den heer Thorbecke in tegenoverstelden zin om? Die misvatting verwondert ons teen weinig. De heer Armand Bertin neemt den heer Thorbecke met een ander persoon. Het is te verwachten dat de heer Thorbecke dezelfde politieke gedragslijn zal volgen, als toen hij minister was. Ieder andere veronderstelling zou eene beleediging voor hem zijn.

»Men verwacht ook, zegt het *Journal des Débats*, — dat die katholieken van de oppozitie zullen zijn, wier theoretisch absolutismus we reeds hebben vermeld." Arme Katholieken van Holland! Eeuwen lang zijn ze onder het juk gehouden; naauwelijks beginnen zij adem te scheppen; zij vragen geen gunsten van den staat, maar eenvoudig het regt om in vrede te leven; en ziedaar ze in eens herschapen in onverdragelijke despoten. In Engeland, in Nederland, in Pruissen, in Zwitserland speelt het Protestantismus de hoofdrol, en de Katholieke Kerk staat er ten doel aan allerlei smaadheden in geweldenarijen, zoo als overvloedig bekend is. Trekt het *Journal des Débats* zich dat alles aan? Volstrekt niet. Maar het katholiek absolutismus baart hem bekommering voor die landen. Hij spreekt van katholieke theokratie, terwijl hij met geen begrip van dat in Engeland, Nederland en Pruissen de protestantsche theokratie spookt. Of liever hij heeft er wel begrip van. Maar hij is er niet zoo sterk tegen, dat hij de vereeniging dier beide magten niet zou wenschen, op voorwaarde alleen dat het tijdelijk gezag zich vereenigt met wien ook tegen het Katholicismus.

Wij vinden in de Noord-Nederlander het volgende.

»Naar men verneemt is het onderstaand adres, dat wegens zijnen waren en zuiveren evangelischen zin, aller aandacht verdient, in deze Provincie in omloop; wij vertrouwen en hopen, dat hetzelve in alle gemeenten, zoowel in als buiten deze Provincie, vele onderteekenaren zal vinden, in weerwil van de kortheid van den tijd, waaraan men gebonden is.

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

»Geven met verschuldigden eerbied te kennen de ondergeteekenden, leden der Hervormde kerk te.... Provincie Groningen:

dat zij ernstige en gemoedelijke bezwaren tegen het voorgedragen wetsontwerp, tot regeling van het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen hebben, die zij zich verpligt achten ter kennisse van onze volksvertegenwoordigers te brengen.

»Zij vermeenen toch, dat het Protestantisme alleen zijne kracht en steun moet zoeken in de waarheid zijner leer, in de eenvoudigheid zijner eerdienst, en in christelijk en deugdzaam leven van deszelfs belijders.

»Zij beschouwen allen anderen steun daar buiten als valsch en bedriegelijk, en wel ver van eenigen den minsten waarborg, in de voorgestelde wet, tot behoud en zekerheid van het Protestantisme te vinden, achten zij haar daarvoor onteerend, omdat zij een schijn van zwakheid aan het Protestantsch geloof verraadt.

»Zij achten wijders, dat hier een gevaarlijke stap van inmenging van het openbaar wereldsch gezag in kerkelijke zaken, ook in die der Protestantsche kerk, gedaan wordt, die vroeg of laat tot verdere inmenging en staatsberoering leiden zal.

»Zij beschouwen eindelijk deze wet, als meer bepaaldelijk tegen hunne R. Catholijke landgenooten gerigt, en zien uit de aanneming van dezelve, eene wijde klove tusschen de twee groote kerkgenootschappen in den Staat te gemoet, daargelaten dat de Protestantsche verdraagzaamheid weinig te beteekenen zou hebben als zij zich door eene bloote allocutie van het R. Catholijk opperhoofd te Rome liet schokken, redenen, waarom adressanten de Tweede Kamer der Staten-Generaal met de bede naderen:

»Om door eene afkeurende stem te verhinderen, dat bovengenoemd wetsvoorstel tot eene wet van den Staat verheven worde.

Hetwelk doende."

Men schrijft uit het Limburgsche. De geestdrift tot het teekenen der petitien tegen de monsterwet van van Hall is algemeen. De Protestanten en Israëlieten scharen zich aan de zijde der Katholieken, om met alle energie tegen het wetsontwerp te protesteeren. Wee den staatsman, die verblind genoeg is om dien stroom te willen trotseeren. Hij zal er onfeilbaar in verzwolgen worden. In het kanton Meerssen en in het dekenaat Galoppe zijn adressen aan den Koning en aan de Tweede Kamer ingezonden door de geestelijken en hunne gemeentenaren. Ook te Wijlze, Schin-sur-Geeulle, Margraeten, Mechelen, Slenaken, Vaels, Vyhlen, Holset en op eene menigte andere plaatsen zijn adressen aan den Koning en aan de Tweede Kamer van gelijken inhoud opgezonden. Het adres van Sittard is volgens den *Courrier de la Meuse* mede door een twintigtal Israëlieten onderteekend.

Wij vernemen, dat ook door de *Geestelykheid* van het Dekenaat Deventer (Aartsbisdom Utrecht) een adres aan de Tweede Kamer tegen het wetsontwerp *regelende het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen* is ingediend.

In de zitting der Tweede Kamer van Zaturdag 23 Julij zijn ingekomen, 133 adressen en is door den heer Elout verslag uitgebragt over 168 andere adressen tegen de monsterwet.

Wij vernemen heden, (1) dat verzonden zijn aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal adressen, gelijkluidende met dat in ons Nommer 1889 medegedeeld of daarmede overeenstemmende, uit

Edam (2)	met	47	naamteekeningen.
Haarlem (3)	»	101	»
Stoppeldijk	»	50	»
Clinge (Zeeland)	»	21	»
Alphen	»	59	»
Loenen	»	20	»
[illegible]	»	120	»
[illegible]	»	42	»
Standdaarbuiten	»	42	»
Rijp	»	59	»
Gent- Hulhuijzen en Doornenberg	»	30	»
Sittard	»	300	»
Breukelen	»	32	»
Besoijen	»	263	»
Nuland	»	149	»
Kessel	»	33	»
Maren	»	26	»
Heesch	»	71	»
Lith	»	46	»
Vorstenbosch	»	44	»
Geffen	»	60	»
Lithoijen	»	74	»
Dussen	»	149	»
Maashees	»	26	»
Cuijk	»	74	»
Nistelrode	»	200	»
Oss	»	378	»
Tilfelen (Oijen)	»	25	»
Ruurlo	»	2	»
Gassel	»	59	»
Winschoten	»	18	»

(1) In vel 21 van het Bijblad der Nederlandsche *Staatscourant* wordt het getal der naamteekeningen op het adres van Waalwijk opgegeven te zijn 507, onze opgave daarentegen zegt 750.
(2) Tweede adres.
(3) Eerste adres

STATEN-GENERAAL.

TWEEDE KAMER.

Zitting van Zaturdag, 23 Julij.

In deze zitting is ontvangen eene koninklijke boodschap, ten geleide van acht ontwerpen van wet tot het verleenen van naturalisatie. — Verzending aan de afdeelingen.

Is ingekomen een groot aantal adressen, die aan de kommissie voor de verzoekschriften zijn toegezonden.

De voorzitter geeft kennis, dat tot rapporteurs voor het wetsontwerp nopens den afstand van domeinen voor het ziekenhuis te Leiden, zijn gekozen de heeren: Groen van Prinsterer, de Lom de Berg, Gevers van Endegeest en van Voorst en Bosscha.

Zonder beraadslagingen worden vervolgens met algemeene stemmen aangenomen de ontwerpen tot het verleenen der nederlandschheid van Nederlander.

Daarna is zonder beraadslaging met algemeene stemmen aangenomen het wetsontwerp tot verlenging van den termijn, bij art. 293 der gemeentewet gesteld.

Daarna is beraadslaagd over het ontwerp tot verandering van sommige voorschriften van plaatselijke verordeningen.

Na vrij uitgebreide diskussien en na verwerping van een amendement des heeren Elout is het geheele ontwerp aangenomen met 32 tegen 16 stemmen.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 23 Julij. Naar men verneemt is een lid van den senaat, een man van grooten invloed aan het hof, door den Keizer met veertien dagen huisarrest gestraft, omdat hij het gezag van een dorpshuire miskend en hem openlijk met minachting bejegend had.

— Des Keizers reis naar het zuiden des lands is onbepaald uitgesteld. Als reden daarvoor wordt door sommigen opgegeven dat er hoop is op de geboorte van een regtstreekschen erfgenaam der keizerlijke kroon volgens anderen bestaat die hoop niet, maar heeft de Keizer zijne reis verschoven wegens den staat der politieke aangelegenheden in Europa, en ook omdat men vreesde voor nieuwe moordaanslagen van wege geheime genootschappen.

— Het vonnis in de zaak der korrespondenten van vreemde dagbladen is gekasseerd. Men ging daarbij uit van het beginsel, dat alleen de regter van instruktie bevoegd is tot het openbreken van brieven aan de postkantoren, en vermits dus het geheim der brieven door onbevoegden geschonden werd, zijn de uitgesproken veroordeelingen vernietigd.

— Het half-officiele blad *la Patrie* bevat heden wederom een artikel, dat eenigzins oorlogzuchtig is.

MADRID, 18 Julij. In de omstreken van Valencia heerscht de druivenziekte (*oidium tuckeri*) in zeer hevigen graad.

ENGELAND.

LONDEN, 23 Julij. Gisteren heeft de heer Layard de regering nader omtrent geïnterpelleerd nopens den stand der Oostersche quaestie. Lord John Russell heeft als antwoord op deze interpellatie bij herhaling te kennen gegeven, dat Frankrijk en Engeland in de Oostersche quaestie volkomen eensgezind handelen, dat beide mogendheden de onafhankelijkheid en onschendbaarheid van Turkije, alsmede den Europeschen vrede willen handhaven, enz. Hij mogt zich; doch dat de regering er niet in toestemmen kon, en dat zij de diskussien over deze aangelegenheid kon niet verder voeren.

— De hertogin van Hamilton heeft thans openlijk bekend, dat zij tot de katholieke godsdienst is overgegaan. Men wil dat de hertog haar voorbeeld eerstdaags zal volgen.

— In eene vergadering van deputatien der policieagenten alhier is besloten eene memorie aan den minister van binnenl. zaken te rigten tot verhooging van hun traktement.

— Het *Clare Journal* deelt mede, dat, ingevolge naauwkeurige berigten uit dien geheelen omtrek, geen enkel spoor van de ziekte in de aardappelen aanwezig is.

— De berigten uit Ierland nopens den aardappeloogst luiden dit jaar zeer gunstig.

DUITSCHLAND.

KEULEN, 24 Julij. De Tweede Kamer der bondgenootschappelijke wetgevende magt heeft drie dagen lang beraadslaagd over de grieven der katholieke partij in Freiburg, die van eene regering en eene konstitutie

welke alleen aan de radikaalgezinde minderheid der kantonnale bevolking voldoet, wenscht ontheven te worden, terwijl de bondsregeling of althans hare letter verbiedt thans dien wensch in te willigen. De Kamer heeft met groote meerderheid van stemmen besloten de petitien der Katholieken ter zijde te leggen; 71 leden stemden voor dit besluit. Slechts 23 leden stemden voor het voorstel om het eedgenootschappelijk bewind uit te noodigen de maatregelen te nemen, die vereischt mogten worden opdat het Freiburgsche volk niet langer verkort wierd in het genot van zijn regt om zijne eigene staatshuishouding te regelen.

Met 73 tegen 21 stemmen werd goedgekeurd dat het bewind eenen door de radikale regering van Freiburg tegen de Katholieken genomen maatregel van hoogst willekeurigen aard had te niet gedaan.

— In Zwitserland openbaart zich zoo veel geestdrift, voor eene spoorwegverbinding met Piemont over den Grimsel; dat onderscheidene gemeenten en zelfs partikulieren, zich bereid hebben verklaard, om het hun in eigendom behoorende terrein, zonder eenige vergoeding, daarvoor af te staan.

— Men schrijft uit Kopenhagen: De Tweede Kamer heeft met 64 tegen 8 stemmen een eenparig tolstelsel voor de geheele monarchie aangenomen. Men denkt dat de Koning van zijn regt van *veto* gebruik maken en de afkondiging der nieuwe gemeentewet verhinderen zal.

— Bijzondere brieven over den stand der cholera, schilderen dien nog veel zwarter, dat de berigten der Kopenhaagsche dagbladen. Men verzekert, dat 20,000 menschen Kopenhagen verlaten, en zich naar het platte land of naar elders hebben begeven.

— Door de toetreding van Beijeren tot de Russisch-Oostenrijksche overeenkomst, betreffende de vaart op den Donau genieten de Russische schepen, op Beijersch gebied, voortaan dezelfde voorregten als de Oostenrijksche. Door middel van het Donau-Mein-Kanaal, zullen deze Russische vaartuigen ook den Rijn kunnen afzakken.

— Men schrijft uit Konstantinopel 11 Julij. Er bevinden zich eenige Russische schepen in de Zwarte zee, ten einde de bewegingen der Turksche vloot te observeren.

WEENEN, 22 Julij. Men berigt uit de Donau-vorstendommen, dat eene aanzienlijke magt binnen trekt; Jassy, Bucharest en andere voorname vestingen worden krachtig versterkt en ruim van leeftogt en andere voorraad voorzien. De gezamentlijke Russische magt wordt aldaar reeds op over de 80,000 man gerekend; en nog aanzienlijker magt staat aan de grenzen gereed den Donau over te trekken.

ITALIE.

— De *Parlemento* berigt uit Florence, 16 Julij. dat de groothertog, op het aanzoek bij hem gedaan door F. Guerrazzi, Patrucchi en Vallancoli, de tegen hen uitgesproken levenslange gevangenisstraf veranderd heeft in verbanning uit Toskane. De begenadigden moeten echter op hun woord van eer de belofte afleggen, niet in Italie hun verblijf te houden. Zij zullen te Livorno op eene stoomboot worden ingescheept en door gendarmes tot Marseille worden vergezeld.

BELGIE.

BRUSSEL, 23 Julij. Men leest in de *Indépendance*: Bijna allerwege staat de tarwe zeer goed. Van de rogge laat zich eene behoorlijke opbrengst verwachten. Haver en boonen beloven bij gunstig weder een zeer ruimen oogst. De aardappelen hadden sedert de eerste verschijning der bekende ziekte nimmer een zoo krachtig en welig voorkomen als thans; van die ziekte is vooralsnog nergens een ontwijfelbaar verschijnsel bespeurd. Het koolzaad heeft een vijfde minder dan in de laatstvorige jaren opgebragt. De oogst van hooi op de natuurlijke graslanden wordt geschat op een negenden minder dan een gemiddelden oogst; daarentegen is meer klaverhooi gewonnen dan gewoonlijk.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 25 Julij.

BEVALLEN (21 Julij): J. Palmboom, geb. Kerkhoven, D. - (22 Julij): C. [illegible], geb. Hunger, D. - E. Klene, geb. Wirtz, D. - A. [illegible] Th. Moll, geb. Voet, Z. — (23 Julij): H. H. Bredius, geb. [illegible], Z. - M. C. le Jeune, geb. de Roever, D.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 25 Julij.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 23 Julij. Tarwe tot iets hoogere prijzen met veel handel ter verzending en aan cons.; verkocht in Entr.: 127 ℔ o. r. Odessa *f* 320; in cons.: 127 ℔ witb. Pools. *f* 348; 128 ℔ b. dito *f* 350; 127 ℔ dito *f* 340; 127 ℔ mind. dito *f* 335; 126 ℔ ger. dito *f* 320; 129 ℔ o. Gron. *f* 295; 126 ℔ n. dito *f* 285; 124 ℔ o. Eijerlandsche *f* 300; 126 ℔ dito *f* 315; 129 ℔ o. Vriess. *f* 317; 132 ℔ Petersb. Kubanka *f* 320.

Rogge prijshoudend met redelijken handel, verkocht: 120 ℔ Pruiss. *f* 212: 120 ℔ Donau *f* 206; 117 ℔ Enpalona *f* 191; 118 ℔ n. Petersb. *f* 200.

Garst: 100 ℔ n. Old. Winter *f* 170.

Haver zonder handel.

Boekweit in een doen: 120 ℔ Amersf. *f* 220.

Op 9 vaten Olie in Aug. ek. 67; Sept. 67½; Oct. 68; Nov., Dec. en April 68½ £. *Raapolie* op 6/w. *f* 37¼; Vliegend *f* 36¼; 1°. Sept. ek. *f* 37⅛; Oct. *f* 37⅞; Nov. *f* 38⅛; Dec. *f* 38⅜; Me. *f* 38½. *Lijnolie* op 6/w. *f* 32¾; Vliegend *f* 31¾. *Hennepolie* op 6/w. *f* 38. *Raapkoeken* per 1040 st. *f* 72, 76. *Lijnkoeken* per 104 st. *f* 10½, 12½.

LONDEN, 22 Julij. *Ruwe Suiker.* Mauritius. Levendig gevraagd tot volle prijzen; beste soorten zelfs met eenige avans. *Vreemde* meer gevraagd.

Koffij. Plantage Ceylan goed a fijn druk gevraagd en iets hooger betaald; andere soorten tot vorige prijzen grif van de hand. Van Native wordt de voorraad grooter maar de prijs verbetert niet. Uit de hand is niets gedaan. In veiling werd slechts weinig verkocht tot 45 s. 6 d. [illegible] goed ord.

Rijst. O. I. minder gevraagd tot gesouteneerde prijzen.

Specerijen. Notenmuskaat zeer ferm met geringe voorraad en veel vraag; bruine gemeen a fijn 2 s. 2 d. a 4 s. 1 d.; limed 1 s. 9 d. a 2 s. 6 d.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

	Rente	23 Julij 4½ u. gebl.	25 Julij 4 u.	a		gebl.
Nederl., Werkel. Sch. à 2½ pCt.	2½	63 13/16	63¾	a	63 13/16	
Dito Dito	3	76 13/16	76 11/16	•	76 11/16	76¾
Dito Dito	4	95¾	95⅝	•	95 15/16	95¾
O. I. Leening 1844	4			•		
Amortis. Syndic.	3½		94⅝	•		
Handel-Maatschappij	4½			•		
Aand. Rijn-Spoorweg.				•		
Aand. Holl. S. M.				•		
Obligatien				•		
Belgie, Obligatien 1844				•		
Cert. bij de Belg. Bank.	2½			•		
Dito bij Rotsch. en Volksv		53⅜		•		
Frankrijk, Obligatien	3			•		
Spanje Nieuwe	1	23 3/16	23 3/16	•		
Dito	3	47⅝	47 11/16	•		
Dito Binnenl. à 6/m.		43 3/16	43	•	43¼	
Coup. Bewijzen.		6	6 1/16	•	6 1/16	
Amortisable Schuld				•		
Portugal te Londen	5	41⅜	41½	•		
Dito Dito	4	38½	38 7/16	•	38 9/16	
Rusl. bij *Hope* 1798 en 1816	5	108⅛	108¼	•	108⅜	
Dito Dito 1828 en 1829		107⅛	107⅛	•		
Cert. bij d°. 1831 en 1833			98¼	•		
Dito	4½	100	100	•	100⅛	
Dito bij *Hope* [illegible]		[illegible]	[illegible]			
Dito bij *Stieglitz en C°.*		[illegible]	[illegible]			
Dito bij id. 5de Serie	4			•		
Cert. te Hamburg	5	104⅜		•		
Inschrijving in Assignat.	6			•		
Cert. van dito		75 3/16	75⅝	•		
Polen, Certifikaten	4	85½	85⅝	•	85¾	
Dito Aand. à fl. 300				•		
Dito met Lot. • 300				•		
Amerika, Bank-Actiën		4 9/16		•		
Pruissen, Aand. met Lot. R. 50				•		
Oostenrijk, Metalliek	5 pCt.	82½	82 5/16	•	82 7/16	
Dito 1847	2½	42⅜	42⅛	•		
Dito 1851	2½	42⅜	42¼	•	42 5/16	
Dito 1849	5	94½	94½	•		
Ween. Bank bij *Goll en C°.*				•		
Dito	4	71½	71¼	•	71½	
Letter B	5	94½	94½	•		
Aand. met Loting fl. 500				•		
Nieuwe dito • 250				•		
Napels, Cert. *Lam en Bouwer*	5 pCt.			•		
Brazilie te Londen 1824	5			•		
Dito Leening 1843	5			•		
Dito £ 200				•		
Peru	5½	80½		•		
Mexico Nieuwe	3	26⅜	26 7/16	•		
Venezuela à £ 100	3½	37⅝		•		
Grenada à £ 100	2	21½		•		
Dito Uitgestelde		9¼	9¼	•		
Ecuador à £ 100		4 3/16		•		

Mexiko onbepaalde 26 5/16.

In Hollandsche fondsen was de markt aanvankelijk tot reizing geneigd, doch sluit zelf iets flaauwer; Buitenl. fondsen hebben zich bij eenige affaire in de hoofdsoorten, goed gesouteneerd op hun vorig standpunt en waren Certif. Coup. Spanje met koopers hooger gezocht.

Koers van het Geld: Beleening 2½ pCt, Prolongatie 2½ pCt. Diskonto 2 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m. *f*	56½		Livorno	2/m. *f*	39½
„	zigt „	56⅝		Napels	„ „	81⅝
Bordeaux	2/m. „	55⅝		Petersburg	„ „	1,86
„	½/m. „	56⅛		Weenen	6/w. „	32½
Madrid	3/m. „	245		Augsburg	„ „	35⅜
Cadix	„ „	245		Frankfort	„ „	99¼
Seville	„ „	242		Hamburg	2/m. „	35⅜
Bilbao	„ „	243		„	zigt „	35 11/16
Lissabon	„ „	41½		Londen	2/m „	11,72½
Porto	„ „	41½		„	zigt „	11,80
[illegible]	2/m. „	46¼		Rotterdam	„	⅛

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 24 Julij. Belg. Obl. 2½ pc. —, 1840/1842 4½ pc. —, 1848, —; Spanje 1—3 pc. 22 11/16; Binnenl. 3 pc. 43⅛; Romeinen 5 pc. —; Oostenrijk Metalliek 5 pc. 85¼.

PARIJS, 23 Julij. Fransche 3 pc. 78,25; id. 4½ pc. 103,20; Bank-Aktien 2740,—; Belg. 1840/42, 5 pc. 98½; 4½ pc. 96; 2½ pc. —; Napels 5 pc. 104,—; Spanje 1—3 pc. 23½; Buitenl. 3 pc. 46½; Binnenl. 3 pc. —; Holl. 2½ pc. —; Piemont 5 pc. 96,75; Portugal 4 pc. —; Romeinen 5 pc. 95¾; Rusland 4½ pc. 99; Metall. 5 pc. —.

MADRID, 20 Julij. Spanje 3 pc. 43; 1—3 pc. 23 3/16; Cert. Coup. —; Bank S. Fernando —.

LONDEN, 23 Julij. Cons. kont. 98½ a —; op tijd 98½ a —; Braz. 101 a 102; 1829/39 — a —; 1852 99 a 100; Den. 3 pc. 84 a 86; 5 pc. 105 a 107; Ecuad. 5⅛ a 5⅜; Gren. 21 a 22; Uitgest. 9 a 9¼; Mexiko Nieuwe 26¾ a 27; Peru 4½ pc. N. 84 a 85; Uitgest. 58½ a 59½; Rusl. 1822 5 pc. 118½ a 119; (N.) 4½ pc. 101 a 101½; Portugal 5 pc. — a; 4 pc. 43½ a 44; 3 pc. — a —; Spanje 1 pc. 23¼ a 23½; 3 pc. 47½ a 47¾; Coup. cert. 6 a 6¼; Passive 5¼ a 5½; Holl. 2½ pc. 64¾ a 65¼; id. 4 pc. 97¾ a 98¼; Venez. 37 a 38; Uitg. 15 a 16; Wissel op Amsterdam *f* —.—; Grieken 1824 — a —; 1825 —.

WEENEN, 23 Julij. Met. 5 pc. 94⅛; Bank-Aktien 1400; Wissel op Londen —; Zilver —.

BERLIJN, 23 Julij. Schuldbr. 3½ pc. 93; Loten 142¼; Rusl. Stiegl. 4 pc. 95¾; Pools. 4 pc. 90½; Loten fl. 500 92¾; Oost. Met. 5 pc. 87⅜; Amsterdam [illegible] id. 2/m. 141⅝.

HAMBURG, 23 Julij. Rusl. Cert. [illegible] Met. 5 pc. 93½; Spanje 1—3 pc. 21¾; Binnenl. 3 [illegible]

FRANKFORT, 23 Julij. Met. 5 pc. 86¼; A 5 pc. 86¼; 2½ pc. 43¼; Bank-Aktien 1614; Darmst. Loten fl. 50 99¼; id. fl. 25 31⅜; Badensche Loten fl. 50, 72; id. fl. 35, 40; Nassausche fl. 25, 28¾; Holl. 2½ pc. 63½, id. 4 pc. 95; Sardinische 41¾.

SCHEEPSTIJDINGEN.

AMSTERDAM, 24 Julij. Volgens brief van kapt. G. G. Pott, voerende het schip Alblasserdam, van Hartlepool naar Batavia, in dato 22 Julij, bevond hij zich toen in goeden staat, zeilende in de Noordzee, op 52° 35' N. Breedte en 3° 40' O. Lengte; aan boord was alles wel.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 23 Julij. K. Hazenoot, Albatros, Banjoewangie.

HELVOET, 22 Julij. J. Spaanderman, Piet Hein, Curaçao. - 23 Julij. G. van der Gouwe, Maria Johanna, Palermo. - P. Poldervaart, Vereeniging, St. Ubes. - J. Gagestein, Jacobus Martinus, Batavia. - P. Verschuur, Vier Gezusters, id.

GEPRAAIDE SCHEPEN.

Den 19den Julij. bij Goudstaart. Anna Maria Henriette, kapt. Zeijlstra, v. Amst. n. Batavia.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 25 Julij in lading naar:

Manheim W. Rippert, Carl van Rotteck.
Ludwighaven P. Krol, Pauline.

AMSTERDAM, 25 Julij vertrokken:

KEULEN, 23 Julij aangekomen:

Mülheim [illegible] J. Bolsen, Johanna.
[illegible]
„ Haasters „ Rotterdam [illegible]

Rijnhoogte. Keulen 23 Julij 13 vt. 5½ dm.

ADVERTENTIEN.

(3097) Voor de veelvuldige ontvangen blijken van deelneming bij het overlijden van mijnen dierbaren Echtgenoot, betuig ik ondergeteekende mijnen hartelijken dank.

Tiel, 25 Julij 1853. NOLET,
Wed. J. H. Wenn.

Op een Kantoor van een [illegible] provincie Gelderland, te [illegible], biedt zich ter opleiding in dat vak de gelegenheid aan voor een JONG MENSCH, uit den fatsoenlijken stand en eene nette hand schrijvende. Adres Lett. A. aan het Hulppostkantoor te Renkum. (3096)

Men vraagt op een KOSTSCHOOL een SECONDANT, van de R. C. Godsdienst, in staat om het Fransch en de Wiskunde grondig te onderwijzen. De voorwaarden zijn: behalve kost, inwoning enz. een salaris van *f* 300. Brieven franco onder Lett. B. bij den Boekhandelaar G. L. van [illegible], Singel bij de Beulingsluis te Amsterdam. (3065)

In eene BLOEIJENDE AFFAIRE bestaat gelegenheid voor een Jongeling van 16—22 jaren, om tegen een honorarium van *f* [illegible] 's jaars te worden geplaatst als LEERLING. Na [illegible] jaren tijds wordt hij, op risico van den Patroon elders in eene dergelijke Affaire geplaatst, en [illegible] voor die Affaire alsdan met den Patroon associeeren of van dezen eene goede provisie genieten. Onder het honorarium is begrepen de tegemoetkoming voor kost, inwoning, bewasschen enz.

Ook bestaat er op dezelfde conditiën, bij denzelfden Patroon gelegenheid ter plaatsing van een Jongeling van 11—15 jaren, als JONGSTE LEERLING, tegen een honorarium van *f* 250 's jaars, behalve kost, inwoning, bewasschen enz., kan hij *gratis* zijne opvoeding voltooijen en onderwijs genieten in de levende talen, het boekhouden, teekenen enz. Ook *hij* wordt, na verkregene kennis geplaatst. Ouders of Voogden hierop reflecteerende, adressere zich met *franco* brieven, onder litterae R. K. aan den Uitgever van dit Blad. (3083)

Te Amsterdam bij C. L. van Langenhuysen, Drukker en Uitgever.